

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

O broșură.

I.

Am fost făcut pomenire, nu tocmai de mult, despre apariția unei broșuri, scrisă pe baze psihologice în chestia de naționalitate, de un inspector de școale din ministerul de culte și instrucțiune publică, domnul *Dr. Molnár Lajos*. Venim acum să-i espunem pe scurt cuprinsul, pentru ca să-l poată aprecia și judeca și cetitorii ziarului nostru.

Autorul se declară din capul locului contrar al politicii de volnicie față de naționalități, și e pentru politica de toleranță, de apropiere. Nu e încântat de faptul, că cei dela putere au făcut Croaților toate concesionile, le-au acordat toate favorurile, pe când *cu Românii nici nu au stat de vorbă*, ci au ridicat totdeauna pumnul în contra lor. Chestia de naționalitate de altcum nu e chestie de ură ori de dușmănie în contra Maghiarilor, ci e chestie de *sentiment național*. Naționalitatea nu o poate stabili legea, ori concepția politică, ci numai — *inima*. O politică corectă naționalistă ar fi deci aceea, de a se ține în vedere numai *omul*. Cu iubire se fie delaturate relele sociale, cari bântuesc în țară și apasă toate popoarele, având considerare, nu față de Românul, ori Slovaciul nemulțămît, ci față de *omul* care suferă.

Cultura sa proprie să nu i-o a-suprească nime Românului, pentru că dacă-și iubește cultura sa specială, își iubește și *glia*. La o contopire a naționalităților în națiunea maghiară să nu se gândească nime. Cum s'ar putea contopi zece milioane în opt milioane? Un corp mai mare, într'un corp mai mic? Scopul deci nu poate fi contopirea, ci scopul politicii maghiare are se fie numai consolidarea națională, înduplecarea naționalităților se recunoască ideea de stat maghiar. Căci de o mie de ani, de când există statul ungar,

contopirea naționalităților în națiunea maghiară nu s'a putut face. Nu se va face deci nici acum, când ideea naționalistă își trăiește epoca de aur. Politica înțeleaptă deci să nu se gândească la așa ceva.

Tot ce se poate cere este, o uniformitate în sentimente. Să-și iubească fiecare naționalitate în prima linie cultura proprie și limba sa proprie, dar în linia a doua să iubească limba și cultura maghiară, iar nu vre-una străină. *Asta* e consolidarea națională, așa cum o înțelege autorul broșurei.

Autorul consacră apoi un capitol întreg actelor de brutalitate săvârșite în contra naționalităților. Condamna politica de brutalitate, care provoacă numai ură. Ungurii de ce urăsc pe Nemți? Tot pentru politica brutală. Și dacă Românul din Ardeal se poartă cu ură față de Ungur, o face aceasta numai pentru actele de brutalitate, pe cari le vede săvârșite de Unguri. Sunt oameni, cari vreau se fie energici, dar sunt duri și neciopliți. Oamenii cu rol, în parlament, în oficiile de stat și în viața socială, n'au decât vorbe ofensatoare la adresa naționalităților, prin ce apoi se nutrește numai ura naționalităților în contra maghiarimei. O astfel de purtare e păgubitoare pentru politica maghiară. Și cea mai mare primejdie s'ar naște din faptul, dacă s'ar încercă maghiarizarea cu forța a naționalităților nemaghiare, pentru că în momentul în care s'ar începe maghiarizarea cu canciuca, s'ar deștepta până și Rutenii și ar ajunge la conștiința națională.

Autorul vorbește cu multă laudă despre broșura lui „*Argus*“ și spune, că această carte, într-un adevăr eseculentă, a scris-o un Român, în interesul Românilor, dar se prefăce că luptă pentru binele și fericirea maghiarimei și a statului. Spune însă cu multă sinceritate purul adevăr. Cine i-a cetit cartea, până la paginile din urmă, trebuie să creadă, că

autorul e Ungur. Dar paginile dela sfârșit formează dușul rece, cu concludia, că Maghiarul n'are se fie în patria aceasta (cu timpul) decât *primus inter pares*. Din concludia aceasta se vede, că *Argus* nu e Maghiar.

„... Decorația e numai maghiară, dar *tactica e română*, și spiritul cărții *curat naționalist*. În ton obiectiv ne spune adevăruri, dar pe baza acestor adevăruri duce pe cetitori la concluzii necorecte și nemaghiare. Pentru că desmembrări de natura dreptului public, oricât de mult se laude autorul Elveția, Ungur încă nu a propus în țara aceasta“....

Față de astfel de dorințe și ninsuințe autorul broșurei din întrebare află de justificată politica de brutalitate, pentru că între politica lui „*Argus*“ și a extremiștilor români nu vede nici o deosebire. Pentru un astfel de preț mare, firește că pace nu se poate face, pentru că întrebarea trebuie pusă astfel: Dintre două rele (o astfel de pace ori politica de brutalitate) care e cel mai mic?

Urmează un capitol, în care se arată, ce greșală mare se face prin urmărirea și pedepsirea așa numiților *agitatori*, pe cari poporul îi consideră de *martiri*. Nu agitatorii toarnă duh naționalistic în popor, pentru că duhul acesta, iubirea de neam, de limbă, de datini, *există în fiecare popor*. Dovadă Rutenii și Svabii, cari au sentimente patriotice, se alipesc de maghiarime, dar nu-și neagă seminția, limba, obiceiurile, trecutul. Că la popoarele acestea sentimentul național nu e atât de pronunțat, ca la alte popoare din patrie, vine de acolo, că nu au conducători, nu au inteligență, pentru că inteligența acestor popoare se maghiarizează. Dispoziția naționalistă există însă și la aceste popoare, și e chestie de timp, când va scoate agitația la suprafață *conștiința lor națională, care nu poate fi nimicită la nici un popor*.

Mai face apoi și o altă constatare prețioasă autorul broșurei, anume, că conștiința națională a Românului e mai bine dezvoltată acolo, unde el trăiește împreună cu alte popoare, cu Maghiari ori cu Sași. De el nu se prinde nimica, nici dela Sas, nici dela Ungur, pecând acestia îi învață limba. El trăiește în *originalitatea sa română*, cu o natură specială sufletească, cu *dispoziție naționalistă*!

Praxa candidaților de preoție.

Sinodul arhidiecezan de curând închis, între alte multe chestii de ordine superioară a pertractat și votat și un regulament seminarial. În firul desbaterilor asupra acestui regulament a venit apoi în vorbă și chestia ridicării cursurilor teologice la 4 ani.

Ridicarea cursurilor teologice ar fi la toată întâmplarea un pas hotărâtor în ridicarea cultului preoției noastre. Oamenii de bine nu pot decât să salute o astfel de ninsuință. Dacă proverbiala noastră sărăcie nu împedecă nobila ninsuință, probabil că am fi ajuns în curând a vedea ridicat la rang academic institutul teologic din siminarul arhidiecezan. Așa însă va mai trece pe Dunăre multă apă, până se va realiza visul — de toți dorit.

Dar nu de aceea scriu prezentele șire, ca se țin isonul celorce au fost pro ori contra ridicării cursului IV. teologic. După a mea părere nu aceea e de importanță, dacă a studiat cineva 3 ori 4 ani la teologie, ci aceea, dacă știe ori nu știe păstorii poporul, al cărui conducător devine preotul prin instituirea sa în cutare parohie?

Aci zace pondul. Chestiunea — după a mea părere — se poate regula și afară de regulamentul seminarial, și anume, în regulamentul pentru parohii.

E într-adevăr de tot curios, că dela preoții nostri nicăiri nu se cere

FOIȘOARĂ.

Vorbe de aur.

Sub acest titlu ziarul „*Kronstädter Zeitung*“ din Brașov în foia din nrul 86 publică scrisoarea lui *Mathias Claudius*, curierul din Wandsbeck, care a trăit între anii 1740—1815, scrisoare adresată iubitului său fiu, lăsându-i totodată și testamentul, din care folos să tragă toți părinții. Fiind vorbe de aur ale lui Claudius potrivite și pentru timpul de față, le dăm aci în traducerea, cetită de președintele Vic. Tordășianu în ședința literară, ținută la 30 Aprilie m. c. la „*Reuniunea sodalilor români din Sibiu*“. Iată-le:

„Iubite fiule!

Argint și aur nu am, dar tot ce am îți las ție drept moștenire. Incelul cu incetul se apropie timpul, ca să mă duc acolo, de unde nu mai este reîntoarcere. Eu nu te pot lua cu mine și trebuie să te las într-o lume, în care sfaturi bune nu sunt de prisos. Nu e tot aur ce scilipește, și eu am văzut iubite fiule câte o stea

picând din cer și frângându-se bățul pe care te razimi. Nu e nimic mare, ce nu este bun. Omul pe pământ nu este acasă. Nu e tot una, că mergi în stânga, ori în dreapta. Ține-te de ce e mai bun, decât să faci rău. Nu-ți lega inima de lucruri trecătoare. Rămâi credincios religiei părinților tăi. De nime să nu te temi mai mult ca de tine însuși.

În interiorul nostru residă (locuiește) judecătorul, care nu înșală, la a cărui voce să ținem mai mult, decât la aplausul lumii întregi. Propuneți, iubite fiule, să nu faci nimica împotriva acestei voci și înainte de a face sau a întreprinde ceva, să te bați pe frunte și să întrebi acest judecător de sfat. El la început vorbește încet și gângăvește, ca un copil nevinovat, dar dacă tu respectezi și cinstești nevinovăția lui, i-se desleagă limba și-ți vorbește priceput și la înțeles. Învață bucurios dela alții și unde se vorbește de înțelepciune, de fericirea omenească, de lumină, de libertate și vântute, ascultă cu băgare de seamă. De altfel nu crede îndată tot ce auzi, pentru că nu toți norii au apă. Mulți cred, că sunt în stăpânirea cutărui lucru, dacă numai pot vorbi

despre el. Vorba e numai vorbă, și unde se vorbește mult și ușor, acolo să fi cu băgare de seamă.

Nu aștepta nimic dela alții și te ferește de locul unde e sgomot. Nu acela e liber, care face ce vrea, ci acela, care poate voi aceea ce trebuie să facă. Înțelept nu e acela, care se ține de atare, ci acela, care este conștient de neștiința sa. Cugetă-te adeseori asupra lucrurilor sfinte și fi sigur, că numai folos vei avea. Să nu desprețuești nici o religie, de oarece nu poți ști, ce poate fi ascuns după icoana simplă. E ușor a desprețui, dar e mult mai bine a pricepe. Nu instrua pe nime până nu ești însuși instruit. Pentru dreptate te întrepune întotdeauna, dacă poți, și suferă chiar și persecuție pentru ea. Fă binele totdeauna, fără să te cugeți la urmări. Să nu voești decât câte un lucru deodată, dar acela îl voești din inimă. Grijește trupul, dar nu așa, ca și cum el ar fi sufletul tău.

Fi supus stăpânirii și lasă pe alții să o critice. Fi cinstit față de ori și cine, dar nu te încrede în toți. Nu te amesteca în afaceri străine, dar ale tale le isprăvește cu sârguință. Nu lingui pe nime

și nu lăsa să fi linguișit de nime. Cinstește pe tot omul după pozițiunea sa. Nu te îndatora față de nime, dar fi prevenitor, ca și când le-ai fi la toți dator. Nu fi totdeauna marinos, dar fi totdeauna drept. Nu încărungi pe nime, dar dacă servești dreptatea nu-ți face grije de părul cărunț. Ajută și dă bucurios dacă ai, dar nu-ți închipui, că ești mai mult, iar dacă nu ai, bea un păhar de apă rece și gândește că nu ești mai puțin.

Nu face neplăceri nici unei fete și gândește-te, că și mama ta a fost fată. Nu spune tot ce știi, însă să știi întotdeauna aceea ce spui. Nu te lega de cei mari. Nu șede o ceie ocărăsc. Nu pe fariseu, ci pe omul blând îl cinstește și îl însoțește. Omul cu frica lui Dumnezeu în inimă e ca soarele, care luminează și încălzește fără să vorbească. Nu purta decât fapte bune în gândul tău, ajută pe mama ta și o cinstește până va trăi. Gândește-te în toată ziua la moarte și viață, dar fi întotdeauna cu voce bună. Nu te depărta din lumea aceasta, până nu ți-ai arătat dragostea creștinească față de obște“.

Szebenvármegye alispánjától.

Szám 4206/908 fj. [122] 1—3

Ideiglenes engedély.

Erdélyi Mihalóczy, nagyszebeni lakosnak az 1885 évi XXIII. tcz. végrehajtása tárgyában kszkók 45689/885 F. J. és K. M. sz. „Altalános Rendelet” 25 §-a, továbbá az 59899/903. F. M. sz. rendelet alapján az ideiglenes engedélyt megadom arra, hogy Nagyszeben város határában a nagyszebeni patak bal partja mentén elterülő birtokának öntözésénél „bolgárkerek” létesíthessen és annak segítségével a vizet az említett célra felhasználhassa. Köteles azonban engedélyes, mind azon intézkedéseket betartani, melyeket a hűség utólagosan és jogerősen kibocsát.

Nagyszeben, 1908 évi április hó 30-án.

Reisenberger
alispán.

Nr. 115/1908. [123] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna bisericească gr.-or., clasa a II-a, **Gârda-de-sus** cu filia **Neagra-de-sus** din protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotărei preoțești din partea statului.

Doritorii de a ocupa acest post să trimită în timpul deschis rugărilor lor concursuale cu documentele recerute de legile în vigoare la subscrisul oficiu.

Câmpeni, 1 Maiu, 1908.

Romul Furdul
protopresb.

Nr. 85/908. [124] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Mihaleni**, să scrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B.

Competenții au să și înainteze cererile instruite în sensul normelor din vigoare, în termenul deschis la subsemnatul protopresb.

Cu 8 zile înainte de sinodul electoral, ei, după prealabila încunoștințare a protopresbiterului, să pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cântă, respective a oficiu și cuvântă.

Brad, la 3 Martie, 1908.

Comitetul parohial în înțelegere cu oficiul protopresbiterat gr.-or. al Zarandului.

Vasilin Damian
protopresb.

Nr. 376/908. [120] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Baica** din protopresbiteratul Ungurașului pe baza ordinului Preav. Consist. Arhid. din 26 Februarie și 18 Martie 1908 Nr. 1892 Bis. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursele au a să substerne instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termen legal; iară concurenții au a se prezenta înainte de alege în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a cântă eventual a celebra și cuvântă.

Fizes-Sânpetru, 23 Aprilie 1908.

Oficiul protopresbiterat al tractului Ungurașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 263/908. [116] 3—3

Concurs

Pe baza ordinului Prea Veneratului Consistoriu Arhidiecezan de dto 11 Ianuarie a. c. Nr. 288 Bis. și dto 2 Aprilie a. c. Nr. 3053 Bis. să scrie concurs pentru întregirea postului de capelan din parohia de cl. I **Bulzești-de-jos** cu filii **Străuți** și **Ticri** cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt toate venitele din filii.

Fiitorul capelan până la moartea parohului are să locuească în comuna Ticri, iar după aceea să își strămute locuința în materă.

Competenții au ași așterne cu termenul deschis petițiunile lor intruate conform normelor din vigoare oficiului protopresbiterat și după prealabila încunoștințare a protopresbiterului până inclusiv 8 zile înainte de sinodul parohial electoral, se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cântă, respective oficiu și cuvântă.

Brad, la 8/IV 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Zarandului.

Vasile Damian
protopresbiter.Redactor responsabil **Teodor. V. Păcășian.**

Nr. 250/1908 of. ppresb. [110] 3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza planului și preliminarului de spese, aprobat din partea Preaveneratului Consistor Arhidiecezan cu dto 5 Aprilie a. c. Nr. 3998 Epitr. prin aceasta să publică concurs de licitațiune publică minuendă pentru darea în întreprindere a zidirei bisericei gr. or. din **Făurești**, protopresbiteratul Cetății de piatră.

Licitațiunea se va ține în ziua de 8/21 Maiu 1908 la 2 oare p. m. în cancelaria oficiului parohial din Făurești.

Prețul de strigare e **21.000 coroane**, având comuna bisericească a da materialul brut: piatra, cărămida, lemnul, varul și năsipul precum și cărăușitul.

Licitanții au se depună înainte de începerea licitațiunei vadiu de 10%, acceptabile în numerariu sau hârtii de valoare.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a angaja la lucru pe acel reflectant, în care va avea mai multă încredere. Întreprinzătorul nu are drept a pretinde diurne și spese de călătorie.

Planul, preliminarul de spese și toate condițiunile se pot vedea la oficiul parohial din Făurești.

Făurești, din ședința comitetului parohial, ținută la 1 Maiu 1908 st. n.

Alexandru Ciocașiu par., prez. com. par. **Ioan Bărbos** not. com.**Vasilie Duma**
protopresbiter.**Tauri de Pinzgau.**

18 Tauri de 1 — 1³/₄-ani, prima calitate, rasa Pinzgau pentru prăsilă, de proveniență originală de Pinzgau, introduși în catastru regnicolar, sunt de vânzare la (118) 2—3

Fabrica de Zachăr din Bodu

lângă Brassó.

Stațiunea căilor ferate, Botfalva máv.

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 8-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turiști, camgarn de mătăsă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică deșeurile fabricii de pânză, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de (48) 22—40 tot proaspătă.

Nr. 232/1908.

[117] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa II **Cărpiniș**, tractul protopresbiterat Abrud, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de pa-

roh, să și prezente cererile de concurs, instruite conform normelor din vigoare, în termenul arătat la subsemnatul oficiu protopresbiterat, și cu prealabila încunoștințare a acestuia se vor prezenta înaintea alegătorilor pentru a cântă, respective a oficiu și cuvântă.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al Abrudului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 24 Aprilie 1908.

Petru Popoviciu
protopresbiter.**Cea mai renumită bere**

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.în **Köbánya (Steinbruch)**se recomandă cu înzistență **P. T. Public.**

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depozitul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 71—

Sibiiu — Nagyszeben.

Săpun de lapte de lilie**Steckenpferd.**

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 10—40

In preajma examenelor!

Dela **Librăria arhidiecezană, Sibiiu**, se pot procura următoarele:

Propise pentru scriere română, germană și dictando o sută

bucăți. cor. 1-20

Penite aluminium, 144 bucăți „ 1-60

„ „ ordinare 144 bucăți cor. —80 și „ 1-40

Cerneală „Gallus” 1 litru 1-30

„ „ 1/2 „ —70

„ „Anthracen” 1 „ 1-80

„ „ 1/2 „ 1—

Condeie ordinare 12 buc. . —06

„ solide 12 „ —42

„ „ 12 „ —64

Cărți potrivite ca premii pentru școlari la examene.

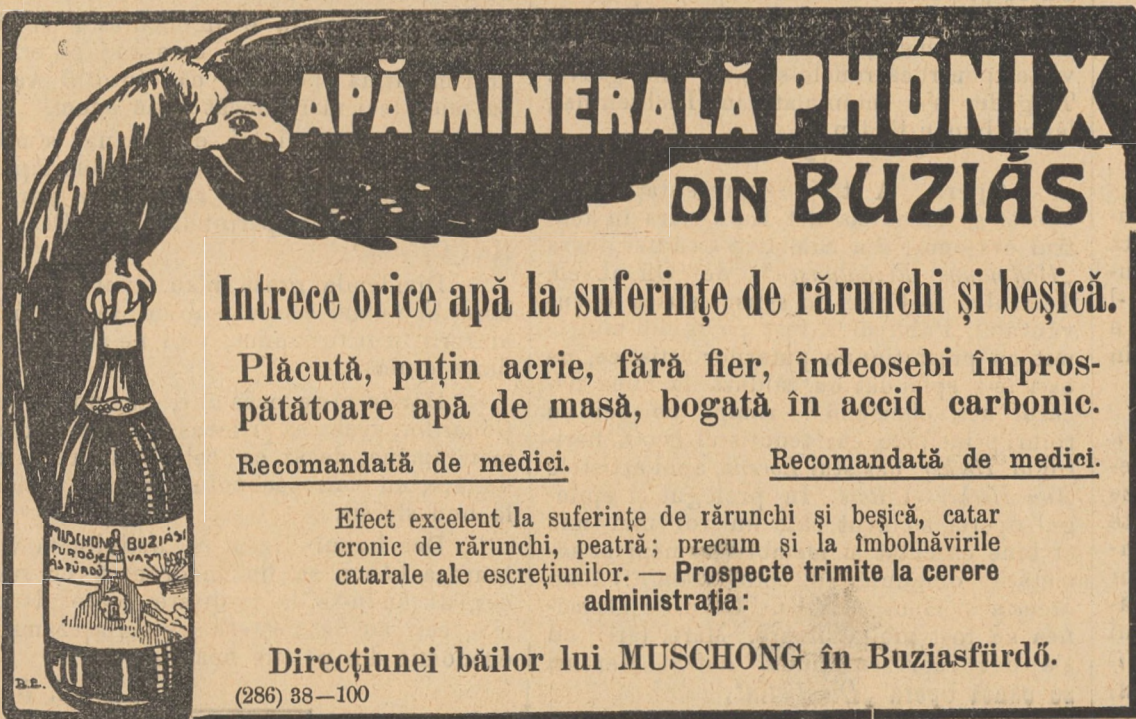
Cataloge la cerere se trimit gratis și franco.

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român”

Sfinții:

1. Vasile cel mare . . 20 fil.
2. Marele Mucenic George 30 „
3. Apostolii Petru și Pavel 30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii împărați Constantin și Elena 30 „

Ediție populară, alcătuită după „Viața Sfinților”, tipărită în București la 1835, de **Simeon Popescu**, protopresbiter. Sibiiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procura.

APĂ MINERALĂ PHONIX DIN BUZIĂȘ

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi improprietătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale esrefiunilor. — Prospecte trimite la cerere administrația:

Diracțiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.
(286) 88—100

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.